

Debattartikel till landsortspress:

Ska svenska kor också sluta beta?

Det pågår en livlig debatt om beteslagens vara eller inte vara. På ena sidan står delar av jordbruksnäringen och på den andra sidan majoriteten av konsumer, forskare, veterinärer, miljö- och djurrättsorganisationer och en hel del bönder.

Mjölkbönderna har stora lönsamhetsproblem och en del av dem griper efter allt som de menar minskar kostnaderna i produktionen, däribland beteskravet. Enligt svensk lag ska mjölkkor beta minst två till tre månader om året i norra Sverige och minst fyra månader i södra delen av landet. Beteskravet uppskattas kosta bönderna runt 10 öre per liter mjölk i ökat arbete, men ger samtidigt svensk mjölk ett tydligt mervärde i form av god djurvälstånd och öppethållande av landskapet.

Vi menar att bete är en bra investering. För att klara den hårdnande konkurrensen behövs tydliga mervärden som skiljer svensk mjölk från importerad. Beteslagen är unik för Sverige. Svenska mjölkbönder har redan investerat för att leva upp till lagen och nu handlar det snarare om att hitta vägar att ta betalt för nyttan av betet, än att montera ner investeringen.

Hittills i debatten hörs nästan bara de som vill ta bort beteslagen. Oftast diskuteras frågan i dunkla ordalag som förenklingar och modernisering trots att det i praktiken handlar om att ta bort kravet att alla kor ska få komma ut och beta markerna. De flesta konsumenter är säkerligen beredda att betala 10 öre mer per liter för mjölk från betande kor. Problemet är att få konsumenter vet hur man i mejerihyllan kan skilja en svensk produkt från en importerad. Samma gäller för de offentliga inköpen. Här kan både mejerier, grossister och handel verkligen göra skillnad. Särskilt svårt är det att hitta svensk ost. Varannan ostskiva vi äter är importerad.

Många forskningsstudier visar att korna på många vis mår bättre genom att beta och den biologiska mångfalden ökar med betandedjur. Utan betande kor kommer landskapet att växa igen allt mer. Den goda djurhälsan hos svenska kor innebär låg antibiotikaanvändning och liten risk för antibiotikaresistens, något som också är viktigt för folkhälsan och samhällsekonomin. Att offra alla dessa mervärden för att spara 10 öre per lite mjölk är att såga av den gren mjölkbönderna sitter på.

Varför behövs det en lag för att korna ska få komma ut? LRF anser att de flesta bönder kommer att fortsätta släppa ut korna på bete även om lagen tas bort. I så fall kan väl lagen vara kvar. Att betet fortsätter även om lagen försvinner är knappast troligt på sikt, eftersom en hel del bönder idag sitter i så kniviga ekonomiska situationer att även små kostnader jagas kortsiktigt. Lagen behövs för både kornas, betesmarkernas och folkhälsans skull. Nu är det dags att näringen, mejerier och handel tydligt berättar om alla dessa värden som vi idag får på köpet när vi köper mjölk och ost från svenska betande kor.

Naturskyddsföreningen vill rädda svensk mjölkproduktion genom att bevara beteslagen och jobba för:

- ursprungsmärkning av mejeriprodukter
- marknadsföring av bete på mejeriprodukter
- höjd miljöersättning för bete och ekologisk produktion, samt stöd till eget proteinfoder

Vi pratar gärna vidare med näringen om den vägen framåt.

Johanna Sandahl, ordförande Naturskyddsföreningen

Stefan Persson, ordförande Naturskyddsföreningen Gävleborg

Mattias Ahlstedt, ordförande Naturskyddsföreningen Dalarna